Desni i vjerski blok **izraelskog premijera Benjamina Netanyahua** povećao je prednost na parlamentarnim izborima održanim u utorak nakon što je prebrojeno oko 66 posto glasova, no i dalje nema dovoljno mandata za samostalnu većinu.

Prema trenutačnim projekcijama, Netanyahuov bi tabor trebao osvojiti 54 od ukupno 120 zastupničkih mjesta u Knessetu, dok bi oporbeni blok predvođen **bivšim načelnikom glavnog stožera Gadiem Eisenkotom trebao osvojiti 48 mandata**. Za većinu je potrebno 61 mjesto.

Netanyahuov Likud trenutačno je najveća pojedinačna stranka s projiciranih 27 mandata, a slijedi Eisenkotova centristička stranka Yashar s 21 mandatom. **Arapske stranke trebale bi zajedno osvojiti 18 mandata.**

Nakon izbora održanih u utorak, izraelski premijer Benjamin Netanyahu i njegov politički suparnik Gadi Eisenkot iznijeli su suprotstavljene tvrdnje o tome tko bi trebao voditi Izrael: Netanyahu je pozvao na formiranje desne vlade, dok je Eisenkot rekao da su birači odbacili dugogodišnjeg izraelskog čelnika, iako prebrojavanje glasova zasad nije pokazalo jasnog pobjednika.

Središnje izborno povjerenstvo Izraela u srijedu je prebrojavalo glasove, a konačni rezultati izbora - prvih od napada koji je Hamas predvodio 7. listopada 2023. - vjerojatno neće biti poznati prije četvrtka, prenosi Reuters.

Prema izraelskim medijima, nakon prebrojavanja oko 48,4 posto glasova, očekuje se da će Netanyahuov blok osvojiti 55 mandata, Eisenkotov 50, a arapske stranke 15 mandata. Taj će se omjer vjerojatno mijenjati kako bude prebrojavano sve više glasova. To znači da bi obje strane ostale ispod 61 mandata, koliko je potrebno za većinu u Knessetu sa 120 zastupnika, a ni Netanyahu ni Eisenkot nisu proglasili pobjedu.

Iako bi predviđeni rezultati mogli predstavljati udarac za Netanyahua i njegovu nacionalističko-religijsku koaliciju, pat-pozicija mogla bi mu ići u prilog, jer bi 77-godišnji Netanyahu mogao ostati na dužnosti prijelaznog premijera tijekom vjerojatno dugotrajnih koalicijskih pregovora, pa čak i sve do novih izbora. Netanyahuov blok isključuje mogućnost formiranja vlade s arapskim strankama, koje su same vodile kampanju s ciljem rušenja premijera i njegovih krajnje desnih saveznika.

Eisenkot, čelnik stranke Yashar i bivši načelnik glavnog stožera izraelske vojske, praktički je također isključio mogućnost formiranja vlade s arapskim strankama, čime si dodatno otežava put do vlasti. Krajnje desne vjerske stranke Itamara Ben-Gvira i Bezalela Smotricha prema projekcijama bi unutar Netanyahuova bloka trebale osvojiti ukupno 13 mandata - bez većih dobitaka za ijednog od njih.

Netanyahu se nakon 3 sata ujutro po lokalnom vremenu obratio stranačkim pristašama u izbornom stožeru Likuda u Jeruzalemu i pozvao na formiranje „snažne, desne nacionalne vlade“. Istaknuo je i izraelske vojne uspjehe te otvorio mogućnost nove zajedničke akcije s američkim predsjednikom Donaldom Trumpom protiv Irana. „Izrael se, zajedno s našim partnerom, predsjednikom Trumpom, nalazi pred jedinstvenom povijesnom prilikom da jednom zauvijek ukloni egzistencijalnu prijetnju koju predstavlja Iran. No sporedni interesi ne smiju nas

Phoca PDF

odvratiti od te svete misije“, rekao je.

Trump, koji je podržao Netanyahua, u srijedu rano ujutro, nakon predizbornog putovanja u Teksas, upitan je o izborima i rekao da je Netanyahu prošao vrlo dobro. „Znate, prilično je tijesno, što je vrlo dobro. Mislim da mu je moja podrška puno pomogla, ali zapravo sam čuo da je prošao prilično dobro. Možda pobjeđuje ili je izjednačeno. U ovom se slučaju neriješen rezultat na neki način smatra pobjedom jer je riječ o velikoj šahovskoj partiji.“

Eisenkot je rekao da su građani glasali protiv ostanka Netanyahua na mjestu premijera i pozvao ga da se povuče iz politike, istodobno upozorivši na korištenje izraelske sigurnosti u političke svrhe. „Netanyahu je prijelazni premijer, bez mandata i bez povjerenja naroda“, rekao je Eisenkot te pozvao sigurnosni aparat da „ostane čvrst“ i suprotstavi se svakom pokušaju stavljanja političkih interesa ispred sigurnosti Izraela. Odaziv birača iznosio je 77,7 posto, objavilo je Središnje izborno povjerenstvo Izraela, što je najveći odaziv u više od dva desetljeća i oko sedam postotnih bodova više nego 2022. godine.

Fragmentirani izraelski politički sustav manjim strankama daje mogućnost da postanu ključni saveznici u koalicijskim pregovorima, koji su nakon prijašnjih izbora trajali tjednima ili mjesecima. Ako nijedan blok ne uspije sastaviti vladu, možda će biti potrebno održati nove izbore, čemu se Eisenkot protivi s obzirom na visok odaziv birača. Izraelski šekel blago je oslabio nakon neodlučnog ishoda izbora.

Izbori u Izraelu održani u utorak završili su bez jasnog pobjednika, pokazale su izlazne ankete, prema kojima je oporbeni blok Gadija Eisenkota izjednačen s blokom premijera Benjamina Netanyahua, pa nijedna strana nema jasan put do vlasti.

Rezultati upućuju na neuspjeh Netanyahuove koalicije i mogućnost višetednih političkih pregovora o sastavljanju vlade, no politički zastoj mogao bi najdugovječnijem izraelskom premijeru omogućiti da ostane na dužnosti privremenog premijera tijekom pregovora o koaliciji.

"Moramo uspostaviti snažnu desnu vladu", rekao je Netanyahu pristašama svoje stranke Likud tijekom govora u Jeruzalemu te je pritom je istaknuo izraelske vojne uspjehe i ono što je opisao kao povijesnu priliku za "uklanjanje iranske prijetnje".

Televizijske postaje Kan 11 i Channel 13 prikazale su izjednačen rezultat dvaju blokova, dok je prema podacima Channel 12 blok predvođen Netanyahuovim Likudom tijekom noći stekao malu prednost pred Eisenkotovim blokom. Nijedna anketa nije predvidjela da će bilo koja strana osvojiti 61 mandat potreban za većinu u Knesetu, koji ima 120 zastupničkih mjesta.

"Izraelska javnost glasala je protiv Netanyahuova ostanka na mjestu izraelskog premijera... Dostojan vođa prihvatio bi nepovjerenje naroda i danas objavio povlačenje iz politike", rekao je Eisenkot ranije pred pristašama u Tel Avivu.

Predviđa se da će desne vjerske stranke koje vode Itamar Ben-Gvir i Bezalel Smotrich u Netanyahuovu bloku zajedno osvojiti 13 mandata.

Arapske stranke mogle bi imati presudnu ulogu

Phoca PDF

Arapske stranke izvan dvaju glavnih blokova mogle bi imati presudnu ulogu u određivanju tko će formirati vladu. No Eisenkot, čelnik stranke Yashar i bivši načelnik Glavnog stožera izraelske vojske, gotovo je u potpunosti isključio mogućnost sastavljanja vlade s njima, što mu otežava dolazak na vlast.

Prema prvim procjenama, stranka Raam (Ujedinjena arapska lista) koju predvodi Mansour Abbas trebala bi osvojiti sedam mandata, dok bi Ujedinjena lista mogla dobiti 10 ili 11 mandata.

Izlaznost je iznosila 77,7 posto, objavilo je Središnje izborno povjerenstvo Izraela. Riječ je o najvećoj izlaznosti u više od dva desetljeća, približno sedam postotnih bodova većoj nego na izborima 2022. godine.

Konačni rezultati mogli bi biti poznati tek za nekoliko dana, a izraelski fragmentirani politički sustav manjim strankama daje mogućnost da postanu ključni akteri u koalicijskim pregovorima, koji su nakon prethodnih izbora trajali tjednima ili mjesecima. Ako nijedan blok ne uspije sastaviti vladu, mogli bi se održati novi izbori, čemu se Eisenkot protivi. "Bila bi greška ponovno ići na izbore nakon izbora s ovako visokom izlaznošću", rekao je.

Utorak je bio prvi izborni dan od napada Hamasa 7. listopada 2023. i ratova koji su nakon toga uslijedili u Gazi, Libanonu i Iranu.

Yohanan Plesner, predsjednik Izraelskog instituta za demokraciju, ocijenio je izlazne ankete velikim porazom Netanyahuove koalicije, ali je upozorio da Eisenkot nije izašao kao jasan pobjednik te da bi se mnogo toga moglo promijeniti tijekom prebrojavanja glasova.

Čelnik oporbe Yair Lapid poručio je u priopćenju: "Ne dopustite da vas itko zbuni: Netanyahuov blok doživio je težak poraz. Riječ je o potpunom slomu, a javnost im je poručila da odu kući."

Netanyahu ponovno prijeti Iranu

Ovi prvi parlamentarni izbori od napada Hamasa na Izrael 7. listopada 2023. obilježeni su izlaznošću kakva nije zabilježena desetljećima, što pokazuje koliko mnogi Izraelci smatraju da je ovaj izborni ishod presudan.

Deseci tisuća Izraelaca koji žive u inozemstvu vratili su se u zemlju samo kako bi glasali,

Izbori se održavaju u ozračju sve snažnijih međunarodnih kritika zbog načina na koji se vodi rat u Gazi, kao i nasilja i širenja izraelskih naselja na okupiranoj Zapadnoj obali, pod najdesnijom vladom u povijesti Izraela.

Rezultati će se pozorno pratiti diljem svijeta, dok Netanyahu ponovno upućuje sve oštrije prijetnje Iranu, riskirajući produbljivanje sukoba čije se posljedice osjećaju daleko izvan Bliskog istoka.

U situaciji političkog zastoja, jedan od ključnih čimbenika za postizanje većine mogla bi biti izraelska arapska manjina, koja čini gotovo 20 posto stanovništva i tvrdi da se suočava s diskriminacijom kakvu dosad nije doživjela.

Phoca PDF

Netanyahu je upravo na tu manjinu usmjerio svoje napade, optuživši u utorak stranku Raam da pokušava "ukrasti izbore", nakon što su uhićena trojica muškaraca kod kojih su pronađene omotnice pune gotovine.

Izborna tijela opisala su slučaj kao "izolirani incident", a Eisenkot je optužio Netanyahua da "priprema teren" za moguće osporavanje rezultata. Čelnik stranke Raam, Mansour Abbas, osudio je premijerove "laži", ustvrdivši da njima pokušava mobilizirati desno biračko tijelo. (Hina)

Phoca PDF